

Participatie Coalitie: aanbod ondersteuning van het RES proces in Drenthe

Aanbod Participatiecoalitie (Natuur en Milieufederatie Drenthe en de Drentse KEI) voor ondersteuning bij de totstandkoming van de RES in Drenthe

Versie 11 november 2019

Contactpersonen:

Remco Mur	Natuur en Milieufederatie Drenthe	06 13743471	r.mur@nmfdrenthe.nl
Tom Verloop	De Drentse KEI	06 81998540	tom@drentsekei.nl

Achtergrond

De Participatiecoalitie ondersteunt regio's bij het RES proces door onder andere kennisdeling, praktisch advies en ondersteuning op het gebied van burgerparticipatie, de inrichting van gebieden en bij lokaal eigenaarschap van wind- en zonneparken.

In Drenthe zijn de Drentse KEI en de Natuur en Milieufederatie Drenthe nauw betrokken bij de RES. Er is vertegenwoordiging aan de Drentse Energie Tafel, de Werktafel RES en in diverse werkgroepen. Een uitgangspunt is dat het betrekken van de samenleving een voorwaarde is om tot een breed gedragen RES te komen. In de Startnotitie is vastgelegd dat:

“er bij de RES sprake is van een aanpak van onderop. (...) De bijdrage die de regio-Drenthe gaat leveren aan de nationale doelstelling is onder andere afhankelijk van de uitkomst van gesprekken met de Drentse samenleving. De Drentse samenleving moet kunnen aangeven wat de belangrijkste voorwaarden zijn voor de productie van de hernieuwbare elektriciteit. (...)

Daardoor krijgt de participatie over de te nemen maatregelen een sterk lokaal karakter en is de gemeente de aangewezen partij om de participatie te organiseren. Zij zoeken inwoners en andere betrokkenen actief op met het verzoek om mee te denken over wat voor hen gewenst en aanvaardbaar is. (...)

Voor de participatie en communicatie wordt een plan van aanpak uitgewerkt. Dit plan helpt bij het inrichten van het participatieproces en moet ervoor te zorgen dat een brede vertegenwoordiging van inwoners, bedrijven en andere betrokkenen kan deelnemen. Met een lokale vertaling wordt ingespeeld op ervaringen met eerdere participatietrajecten, lokale discussies, specifieke lokale doelgroepen, lokale initiatieven en de rol die raden voor zichzelf zien.”

Hoe hier invulling aan wordt gegeven verschilt per gemeente. Sommige gemeenten zijn al gevorderd met het betrekken van de lokale omgeving bij de discussies, anderen zijn nog niet begonnen en hebben aangegeven dat ze hier ondersteuning bij nodig hebben. De Natuur en milieufederatie en de Drentse KEI zijn diep geworteld in de Drentse samenleving en werken samen met verschillende gemeenten bij het ontwikkelen van beleidskaders voor duurzame energie en ondersteunen bewonersinitiatieven en coöperaties bij het nemen van concrete stappen op het gebied van energiebesparing en duurzame opwekking. Hierbij wordt altijd uitgegaan van een benadering van onderop: het betrekken van de lokale omgeving en het organiseren van draagvlak en lokaal eigenaarschap zijn voorwaarden voor duurzame oplossingen. Vanuit deze ervaring zijn de Natuur en Milieufederatie Drenthe en de Drentse KEI als geen ander in staat om ondersteuning en

advies te bieden met betrekking tot het organiseren van participatie en het creëren van draagvlak bij de totstandkoming van de RES.

Enkele voorbeelden van eerdere trajecten zijn:

- De ondersteuning van de gemeente Assen bij de ontwikkeling van beleidskaders voor grootschalige zonneparken met meerwaarde voor landschap, natuur en maatschappij.
- Facilitering bij het opstellen van spelregels voor bewonersparticipatie bij grootschalige energieprojecten in de gemeente Noordenveld.
- De ontwikkeling van energietuin Assen-Zuid en drijvend zonnepark Ubbena.
- Ondersteuning van bewonerscollectieven en energiecoöperaties bij de ontwikkeling en uitvoering van initiatieven op het gebied van energiebesparing en -opwekking met meerwaarde voor natuur, landschap en maatschappij.
- Het realiseren van collectieve opwekinstallaties op daken met gebruikmaking van de Postcoderoos Regeling en 100% deelname van de lokale bewoners.

Door onze gezamenlijke kennis en ervaring fungeren wij als aanspreekpunt op het gebied van procesparticipatie, lokaal eigenaarschap, voorwaarden, landschappelijke, ecologische en maatschappelijke inpassing. Wij organiseren kennissessies, excursies voor verschillende partijen (bestuurders, ambtenaren, lokale omgeving) waarin kennis over duurzame energieopwekking wordt gedeeld, de voor- en nadelen van verschillende vormen van opwek en de verschillende vormen van proces- en financiële participatie in energieprojecten (inclusief lokaal eigenaarschap).

Aanbod ondersteuning

Vanuit onze ervaring kunnen wij de volgende vormen van ondersteuning aan decentrale overheden bieden bij de totstandkoming van de RES:

- a. Procesontwerp
- b. Procesfacilitering
- c. Instrumenten voor bewonersparticipatie

- a. Procesontwerp:** hoe kunnen gemeenten de lokale omgeving betrekken bij de totstandkoming van de RES. Hoe ziet zo'n proces eruit? Wij helpen gemeenten om het proces te ontwerpen en reiken instrumenten aan die hen hier bij kunnen helpen.

Wij helpen de gemeente de participatiekaders duidelijk te krijgen: wat is het doel van participatie (betere besluitvorming, draagvlak, lokaal eigenaarschap, consultatie, lokaal herinvesteren van opbrengsten uit opwek), waar kan de lokale omgeving over meepraten en/of meebeslissen, welke vorm van participatie is hiervoor het meest geschikt, welke instrumenten kunnen hiervoor worden ingezet, hoe ziet zo'n proces eruit (stappenplan). Dit doen wij middels een aantal gesprekken met beleidsambtenaren, betrokken bestuurders en maatschappelijke organisaties. Op basis daarvan schrijven wij een stappenplan voor de gemeente.

- b. Procesfacilitering:** wij ondersteunen en faciliteren participatietrajecten om samen met gemeenten, de lokale omgeving, inclusief de energie coöperaties, lokale energie-initiatieven en natuur- en milieuorganisaties en andere belangengroepen tot goede kaders en/of spelregels te komen voor duurzame energieopwek met een meerwaarde voor natuur, landschap en maatschappij. We helpen mee met het organiseren van bijeenkomsten of andere activiteiten om de lokale omgeving te betrekken bij de RES en de verdere planvorming van zon en windparken. Zorgvuldigheid staat hierbij centraal.

Hiervoor organiseren wij een co-creatieproces met inwoners, gemeente, één of meerdere lokale energie coöperaties en/of lokale natuur- en milieuorganisaties en/of overige belangengroepen. Dit co-creatie proces bestaat uit een aantal bijeenkomsten waarin:

- Inwoners de kennis krijgen aangereikt om goed geïnformeerd te geraken en gelijkwaardig mee te kunnen praten over duurzaam energiebeleid.
- Aandacht wordt besteed aan de voorwaarden waaraan energieprojecten moeten voldoen.
- Gezamenlijk lokale spelregels bepalen voor:
 - o Proces en planparticipatie;
 - o Financiële participatie.

Werkvormen daarbij zijn: kennissessies, werksessies, ontwerpateliers, Energy Games en andere spelvormen, de Energy-App, excursies, brede bewonersbijeenkomsten, etc.

- c. Instrumenten:** wij reiken instrumenten aan (inclusief handreikingen, stappenplannen) en passen deze desgewenst aan de behoeften van de gemeenten aan, zodat gemeenten zelf aan de gang kunnen om samen met bewoners aan de RES te werken. Het gaat hier bijvoorbeeld om de zonneladder, de Energy Game, de Energy-App, de participatieladder, etc.

Maatwerk

De precieze uitwerking in een ondersteuningsplan (inclusief kostenraming) hangt af van de ondersteuningsbehoefte van de gemeenten en zal in samenspraak met de betreffende gemeente tot stand komen. De ondersteuning vereist een financiële bijdrage van de gemeente en/of provincie.